

Φθινόπωρο

Το όνομά του προέρχεται από τις
αρχαίες λέξεις:

ἄθινω + οπώρα

Λιγαστεύω + φρούτο

Δηλαδή σημαίνει
η εποχή που λιγαστεύουν τα φρούτα

Οι μήνες του είναι:

Ο Σεπτέμβριος

Ο Οκτώβριος και

Ο Νοέμβριος.

Γιατί τα φύλλα αλλάζουν χρώμα το Φθινόπωρο;

Μέσα στο φύλλο υπάρχουν εκατομμύρια μικρά πακέτα από πράσινο, κίτρινο και πορτοκαλί χρώμα.

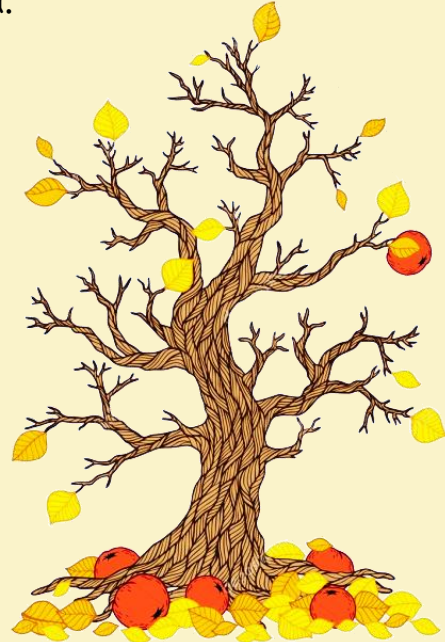
- Τα πακέτα με το πράσινο χρώμα λέγονται χλωροφύλλη.
- Τα πακέτα με το κίτρινο χρώμα λέγονται ξανθοφύλλη.
- Τα πακέτα με το πορτοκαλί χρώμα λέγονται καροτίνη.

Καθώς πλησιάζει το Φθινόπωρο, ο καιρός γίνεται πιο κρύος. Το δέντρο αντιλαμβάνεται ότι ο Χειμώνας είναι κοντά και ξεκινάει να ετοιμάζεται.

Κλείνει τους σωλήνες νερού που περνούν μέσα στα φύλλα. Έτσι δεν μπορεί πια να περάσει νερό σε αυτά! Χωρίς νερό η πράσινη χλωροφύλλη αρχίζει να εξαφανίζεται και έτσι τα υπόλοιπα χρώματα μέσα στο φύλλο - η κίτρινη ξανθοφύλλη και η πορτοκαλί καροτίνη - μπορούν να παρουσιαστούν.

Τα φύλλα λοιπόν στην πραγματικότητα δεν αποκτούν άλλο χρώμα, απλά χάνουν το πράσινό τους.

Τα φυλλοβόλα δέντρα τέτοια εποχή
μένουν γυμνά γιατί ο δροσερός
αέρας ρίχνει τα φύλλα από τα
κλαδιά.

Τα συννεφάκια σμίγουν στον ουρανό και
ρίχνουν τα πρωτοβρόχια για να ποτίσουν τη γη.
Οι φίλοι μας τα χελιδόνια, ταξιδεύουν για πιο ζεστές
χώρες.

Τα σχολεία ανοίγουν το Σεπτέμβριο και τα παιδιά
ξεκινούν το διάβασμα.

Ανοίγουν τα σχολεία,
αντίο τεμπελιά,
σε λίγο, στα θρανία,
θα πιάσουμε δουλειά,
σε λίγο, στα θρανία,
θα πιάσουμε δουλειά.

Καλή αντάμωση, παιδιά,
τραγουδήστε με καρδιά,
καλή αντάμωση, παιδιά,
για χαρά.

Ανοίγουν τα σχολεία,
ο κώδων μάς καλεί,
στις τσάντες τα βιβλία
και ώρα μας καλή,
στις τσάντες τα βιβλία
και ώρα μας καλή.

Καλή αντάμωση, παιδιά,
τραγουδήστε με καρδιά,
καλή αντάμωση, παιδιά,
για χαρά.

Ανοίγουν τα σχολεία,
αντίο εξοχή,
τελειώσανε τ' αστεία,
εμπρός, βήμα ταχύ,
τελειώσανε τ' αστεία,
εμπρός, βήμα ταχύ.

Καλή αντάμωση, παιδιά,
τραγουδήστε με καρδιά,
καλή αντάμωση, παιδιά,
για χαρά

Οι γεωργοί οργώνουν τα
χωράφια τους. Έπειτα τα σπέρνουν!

Οκτώβρης και δεν έσπειρες,
σιτάρι λίγο θα 'χεις.
Όποιος σπέρνει τον
Οκτώβρη έχει οχτώ σειρές
στ' αλώνι.

Υπάρχουν πολλά είδη
σπόρων! Από τους σπόρους
φυτρώνουν τα δημητριακά, τα
όσπρια, τα λαχανικά κ.ά.

Βρες 5
Δημητριακά:
Βρόμη,
καλαμπόκι,
σιτάρι,
κριθάρι,
σίκαλη!

Τα παλιά χρόνια οι
άνθρωποι οργωναν τα
χωράφια τους με το αλέτρι,
που το έσερναν δύο βόδια ή
δύο άλογα και όχι με τις
μηχανές, όπως
κάνουν σήμερα. Ο γεωργός
κουραζόταν πολύ και
ξόδευε πολύ χρόνο. Το
σκάψιμο της γης με το
αλέτρι είναι μια πανάρχαια
διαδικασία, που προκάλεσε
την πρώτη πολιτισμική
επανάσταση της
ανθρωπότητας, αφού
επέτρεψε στον άνθρωπο να
καλλιεργήσει τη γη, να
μεταβληθεί από
τροφосуλλέκτης σε μόνιμο
κάτοικο και να
δημιουργήσει τις πρώτες
πόλεις. Το όργωμα γινόταν
το φθινόπωρο μετά τις
πρώτες βροχές, που είχε
μαλακώσει το χώμα.

Το Νοέμβρη και Δεκέμβρη φύτευε
καταβολάδες.

Η Πούλια βασιλεύοντας το μήνυμά
της στέλνει: Ούτε τσοπάνος στα βουνά
ούτε ζευγάς στους κάμπους.

Το Σεπτέμβρη
τα σταφύλια,
τον Οκτώβρη
τα κουδούνια.

Από τη μυθολογία:

Σύμβολα της Δήμητρας ήταν οι γερανοί, το στάχυ, ο νάρκισσος, η μυρτιά και ο κρίκος. Οι μέλισσες θεωρούντο ιέρειες της και στις θυσίες προς τιμήν της προσέφεραν ταύρους, μοσχάρια και μέλι. Το όνομά της προέρχεται από το *Δη* (δωρικό τύπο του Γη) και το *μήτηρ* και σημαίνει *μητέρα γη*.

Ζωγράφισε τη θεά Δήμητρα:

Η Δήμητρα ήταν η θεά της γεωργίας. Ήταν αδερφή του Δία, κόρη του Κρόνου και της Ρέας. Η θεά αυτή δίδαξε στους ανθρώπους την καλλιέργεια του σιταριού.. Κάθε χρόνο την εποχή της σποράς, περίπου στα μέσα του Οκτωβρίου, γινόταν προς τιμήν της μία μεγάλη γιορτή. Με αυτόν τον τρόπο οι άνθρωποι ήθελαν να ζητήσουν από τη θεά τη βοήθειά της για μια καλή και πλούσια σοδειά.

Οι αμπελουργοί μαζεύουν τα
σταφύλια.

Από το ζουμί των σταφυλιών οι γιαγιάδες
φτιάχνουν μουσταλευριά.

Τρύγος είναι η διαδικασία της συγκομιδής των σταφυλιών για να πουληθούν στην αγορά ως φρούτα ή να υποστούν επεξεργασία για την παραγωγή κρασιού.

Για το Σεπτέμβριο:

Τον Τρυγητή τ' αμπελουργού
πάνε χαλάλι οι κόποι.

Αν ίσως βρέξει ο Τρυγητής, χαρά
στον τυροκόμο.

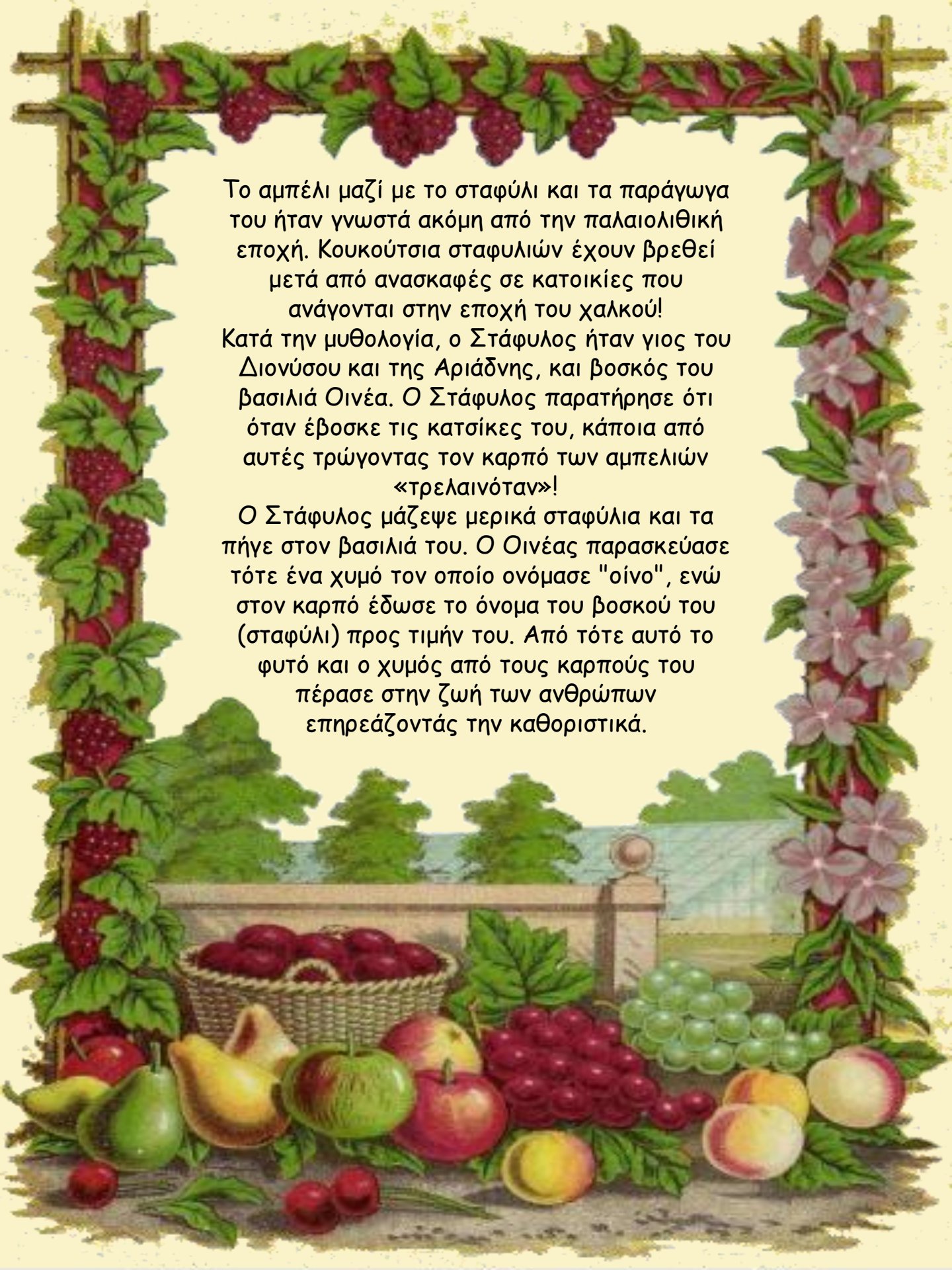
Ακόμα και ο μήνας που γίνεται ο τρύγος άλλαξε και από Σεπτέμβρης, ονομάστηκε τρυγητής. Τόσο έντονα επηρέασε το σταφύλι τη ζωή των ανθρώπων.

Ο τρύγος, ο θέρους, η σπορά, το όργωμα της γης, βρίσκονται στο επίκεντρο του αγροτικού κύκλου και της ζωής των κατοίκων της Ελληνικής υπαίθρου. Τα παλιότερα χρόνια ο τρύγος είχε περισσότερο την μορφή πανηγυριού παρά μιας αγροτικής εργασίας. Και σήμερα όμως η όλη διαδικασία από τον τρύγο και το πάτημα των σταφυλιών, μέχρι και την παρασκευή του κρασιού και του τσίπουρου, αποτελεί μια ευχάριστη διαδικασία για ανθρώπους κάθε ηλικίας.

Βρες 8 λέξεις σχετικές με το σταφύλι:

Σ	Τ	Α	Φ	Ι	Δ	Ε	Σ
Ε	Υ	Ψ	Ρ	Μ	Ε	Ν	Τ
Τ	Σ	Ι	Π	Ο	Υ	Ρ	Α
Δ	Γ	Η	Ο	Υ	Ζ	Ο	Φ
Μ	Κ	Ρ	Α	Σ	Ι	Κ	Ι
Υ	Ω	Ε	Κ	Τ	Β	Λ	Δ
Κ	Ο	Μ	Π	Ο	Σ	Τ	Α
Ξ	Ι	Δ	Ι	Σ	Φ	Χ	Ω

Το αμπέλι μαζί με το σταφύλι και τα παράγωγα του ήταν γνωστά ακόμη από την παλαιολιθική εποχή. Κουκούτσια σταφυλιών έχουν βρεθεί μετά από ανασκαφές σε κατοικίες που ανάγονται στην εποχή του χαλκού!

Κατά την μυθολογία, ο Στάφυλος ήταν γιος του Διονύσου και της Αριάδνης, και βοσκός του βασιλιά Οινέα. Ο Στάφυλος παρατήρησε ότι όταν έβροσκε τις κασίκες του, κάποια από αυτές τρώγοντας τον καρπό των αμπελιών «τρελαινόταν»!

Ο Στάφυλος μάζεψε μερικά σταφύλια και τα πήγε στον βασιλιά του. Ο Οινέας παρασκεύασε τότε ένα χυμό τον οποίο ονόμασε "οίνο", ενώ στον καρπό έδωσε το όνομα του βοσκού του (σταφύλι) προς τιμήν του. Από τότε αυτό το φυτό και ο χυμός από τους καρπούς του πέρασε στην ζωή των ανθρώπων επηρεάζοντάς την καθοριστικά.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ ΜΑΝΑΒΙΚΟ

Σταφύλια

Επίσης το φθινόπωρο
μαζεύουμε τις ελιές,
τα ρόδια και τα καρύδια.

Η αγορά γεμίζει
με νόστιμα φρούτα
όπως μανταρίνια,
σταφύλια, σύκα και κυδώνια.

Μήλα

Κολοκύθες

Κολοκύθες

Μπορεί η φθινοπωρινή σοδειά να μην είναι τόσο πλούσια, όσο η καλοκαιρινή, αλλά έχει και αυτή τα καλούδια της.

- **Αχλάδια.** Τα αχλάδια συλλέγονται έως το τέλος Σεπτεμβρίου και μετά συντηρούνται στα ψυγεία των παραγωγών για να τα απολαμβάνουμε και τον χειμώνα. Η καλύτερη στιγμή τους είναι αναμφίβολα τον Σεπτέμβριο, όταν είναι φρεσκοκομμένα από το δέντρο και διατηρούν τους χυμούς και το άρωμά τους. Είναι πλούσια σε φυτικές ίνες και βιταμίνη C και τα χρησιμοποιούμε για κομπόστες, γλυκό του κουταλιού, μαρμελάδα.

- **Μήλα.** Το φρούτο που κάνει "πέρα κάθε γιατρό", καθώς περιέχει αρκετές φυτικές ίνες, βιταμίνη C, αντιοξειδωτικά και μέταλλα, γνωρίζει τις δόξες του από τα μέσα Σεπτεμβρίου. Οι συνταγές με μήλα είναι δεκάδες, από φρουτοσαλάτες, μηλόπιτες, κομπόστες και γλυκό του κουταλιού, μέχρι μήλα ψητά, πουρέ και αλμυρές μαρμελάδες.

- **Πορτοκάλια.** Τι μπορεί να πει κανείς για τα πορτοκάλια; Το πιο δημοφιλές φρούτο διεθνώς περιέχει βιταμίνη A, B και C και είναι καλή πηγή φολικού οξέως, καλίου, ασβεστίου, σιδήρου, ιωδίου, φωσφόρου, μαγγανίου, νατρίου και ψευδαργύρου. Φρέσκο και σε χυμό, μας συντροφεύει από τα πρώτα χρόνια της ζωής μας, το ξύσμα του αρωματίζει πολλά γλυκά, ενώ πρωταγωνιστεί και στα περισσότερα εορταστικά γλυκά. Πάει πολύ με σοκολάτα, κάνει υπέροχες μαρμελάδες και γλυκό του κουταλιού.

- **Γκρέιπφρουτ.** Έχει συνδεθεί με τη δίαιτα και όχι τυχαία, αφού συμβάλει στην απώλεια βάρους και τη μείωση της χοληστερίνης. Το γκρέιπφρουτ, ως γνήσιο εσπεριδοειδές, αποτελεί καλή πηγή βιταμίνης C και, επιπλέον, περιέχει βιταμίνες A και B, ασβέστιο, μαγγάνιο, σίδηρο, κάλιο, μαγνήσιο και φώσφορο. Αν δεν αντέχετε την πικρίλα τους, δοκιμάστε να τα συνδυάσετε σε χυμό μαζί με πορτοκάλι. Ο χυμός τους γίνεται επίσης πολύ καλή μαρινάδα για κρέας.

- **Φραγκόσυκα.** Το καθάρισμά του θα σας παιδέψει, ωστόσο αν αναλογιστείτε τα οφέλη, αξίζει τον κόπο. Τα φραγκόσυκα είναι πλούσια σε βιταμίνες C και A, σίδηρο, κάλιο, ασβέστιο, μαγγάνιο, κ.α.. Δοκιμάστε τα, εκτός από φρέσκα σε μαρμελάδες και κομπόστες.

- **Ρόδια.** Προς το τέλος του Σεπτεμβρίου, κάνουν την εμφάνισή τους τα ρόδια, τα φρούτα-σύμβολο της καλοτυχίας, που τα γευστικά σποράκια τους χαρίζουν χρώμα και ευεξία. Πλούσια σε βιταμίνες A, C και E, φυλλικό οξύ, σίδηρο, κάλιο, φυτικές ίνες και αντιοξειδωτικά, τα ρόδια ταιριάζουν πολύ με βρώμη και γιασούρτι, όπως και με τις πράσινες σαλάτες. Γίνονται ακόμα ωραίος χυμός αλλά και λικέρ.

- **Ακτινίδια.** Η ελαφρώς ξινή γεύση τους δεν τα βάζει στην κορυφή των προτιμήσεων των περισσότερων. Όμως αυτά τα καθόλου εμφανίσιμα φρούτα είναι πλούσια σε βιταμίνη C, ενώ είναι και εξαιρετική πηγή βιταμίνης A και βιταμίνης E. Επιπλέον, λόγω της χαμηλής θερμιδικής τους αξίας είναι ιδανική επιλογή για όσους κάνουν δίαιτα. Φρέσκα μπαίνουν σε φρουτοσαλάτες και συνοδεύουν εξαιρετικά γιαούρτι. Επίσης, γίνονται ωραίος χυμός και νόστιμη μαρμελάδα.

- **Λωτοί.** Μπορεί να κατηγορήθηκαν ότι προκάλεσαν τη λήθη στους συντρόφους του Οδυσσέα, ωστόσο οι νόστιμοι λωτοί δεν πρέπει να λείπουν από τη διατροφή μας. Πλούσια σε βιταμίνη C και βιταμίνες του συμπλέγματος B, κάλιο, μαγνήσιο, φώσφορο και φυτικές ίνες, οι λωτοί δεν είναι απλά φρούτα, είναι υπερτροφή. Εκτός από φρέσκους, μπορούμε να τους δοκιμάσουμε και μέσα σε κέικ ή τάρτες.

- **Μανταρίνια.** Το άρωμά τους γεμίζει την κουζίνα μας, από τη στιγμή που θα τα βάλουμε στη φρουτιέρα, κάνοντάς μας να αντιληφθούμε ότι το φθινόπωρο έχει μπει για τα καλά. Μικρά και γλυκά, τα μανταρίνια με τη χαρακτηριστική γεύση προσφέρουν, μεταξύ άλλων, βιταμίνες A και C, φυτικές ίνες, νάτριο, ασβέστιο, κάλιο και μαγνήσιο. Σκέτα τρώγονται μετά μανίας, ευτυχώς χωρίς να μας φορτώνουν με πολλές θερμίδες, γίνονται όμως και μαρμελάδα, το ξύσμα τους αρωματίζει γλυκά και κέικ, ενώ η φλούδα τους νόστιμο γλυκό του κουταλιού.

- **Κυδώνια.** Από τον Οκτώβριο κάνουν την εμφάνισή τους και τα κυδώνια, το ιδιαίτερο αυτό φρούτο που καταναλώνεται περισσότερο ψημένο, παρά ωμό. Τα κυδώνια έχουν υψηλή περιεκτικότητα σε νερό. Επίσης, περιέχουν βιταμίνες C, A και B, κάλιο, φώσφορο και σίδηρο. Τα κάνουμε γλυκό του κουταλιού, μαρμελάδα και κυδωνόπαστα, ενώ ταιριάζει εξαιρετικά με κρέας ψητό.

- **Σταφύλια.** Οι καρποί των αμπελιών βρίσκονται τον Σεπτέμβριο στην πιο ώριμη και γευστική τους στιγμή, συνεχίζουν όμως να κρατούν μία καλή θέση στα ράφια των μπακάλικων μέχρι και τον Οκτώβριο. Εκτός από το φρέσκο φρούτο, που μας προσφέρει κάλιο, βιταμίνες A, B και C, φλαβονοειδή και κουερσιτίνη, με αυτά φτιάχνουμε νόστιμο γλυκό του κουταλιού και μαρμελάδα, ενώ από τον μούστο τους φτιάχνουμε μουσταλευριά, μουστοκούλουρα, πετιμέζι και, φυσικά, κρασί και ξύδι.

Λιομάζωμα

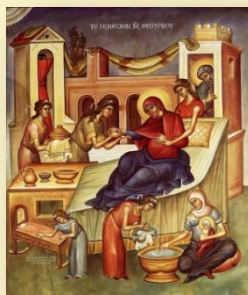
- Γινόταν με τα χέρια, αφού έπεφταν οι ελιές από μόνες τους, λόγω ωρίμανσης, αλλά και με τη βοήθεια των καιρικών συνθηκών, (όπως π.χ. «καλή φουρτούνα», για να αδειάσουν τα δέντρα από τις ελιές).
- Με ελαιόπανα, τα οποία συνήθως υφαίνανε στον αργαλειό οι νοικοκυρές.
- Σε κάποια μέρη, ράβδιζαν τα κλωνάρια που είχαν καρπό, για να πέσει και σε άλλα όχι.
- Επίσης κάποιοι κόβανε κλαδιά για να ραβδίσουν και να μαζέψουν τον καρπό, ενώ σε άλλα μέρη κόβανε μόνο τα ξερά κλαδιά.
- Ο τρόπος συγκομιδής, εξαρτιόταν από την ποικιλία του δέντρου.

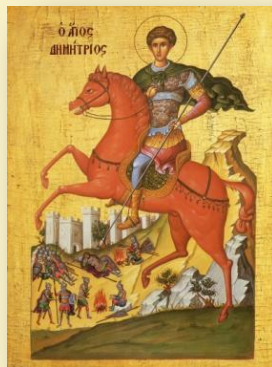
Οι ντέμπλες ήταν ραβδιά από ίσιο ξύλο με μήκος από ένα μέχρι τρία μέτρα. Τις ελιές τις έβαζαν στα καλάθια πουχωρούσαν 8-10 οκάδες. Μια γρήγορη μαζώχτρα μάζευε την ημέρα με τα χέρια από το έδαφος περίπου ένα φορτίο, δηλαδή 100 οκάδες.

Η συγκομιδή του λαδιού ξεκινούσε τον Σεπτέμβριο και κρατούσε μέχρι τον Ιανουάριο, ανάλογα με τη χρονιά. Οι χοντρολιές ωρίμαζαν σιγά-σιγά και έπεφταν από μόνες τους ή τις ράβδιζαν με τις ντέμπλες, αφού είχαν λαδώσει καλά.

Στις 8 Σεπτεμβρίου γιορτάζουμε τη
γέννηση της Θεοτόκου
και στις 14 την ύψωση του Τιμίου
Σταυρού.

Ο Άγιος Δημήτριος γιορτάζει στις
26
Οκτωβρίου.

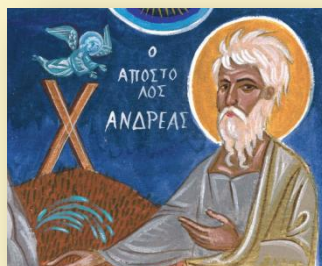
Στις 8 Νοεμβρίου οι Αρχάγγελοι
Μιχαήλ και Γαβριήλ

Στις 21 Νοεμβρίου είναι τα
Εισόδια της Θεοτόκου

Στις 30 Νοεμβρίου
είναι η γιορτή του Αποστόλου
Ανδρέα.

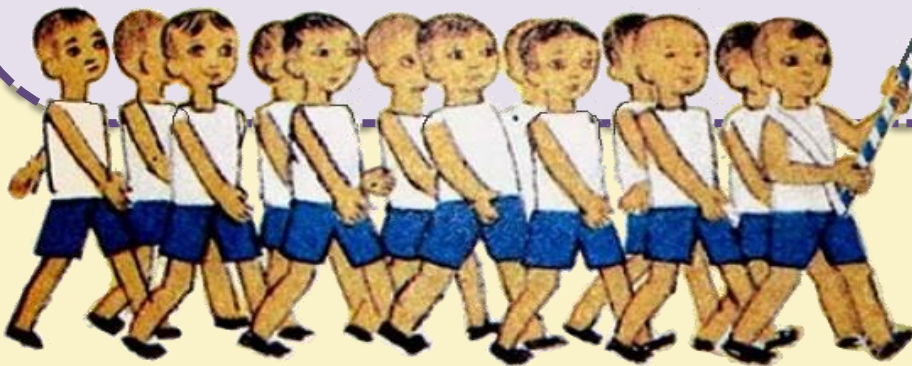

Στις **28 Οκτωβρίου** η Ελλάδα γιορτάζει το ηρωικό **ΟΧΙ** που είπαμε στους Ιταλούς το 1940. Η Επέτειος του ΟΧΙ μνημονεύει την άρνηση της Ελλάδας στις ιταλικές αξιώσεις που περιείχε το τελεσίγραφο που επιδόθηκε στις 28 Οκτωβρίου του 1940 στον Ιωάννη Μεταξά.

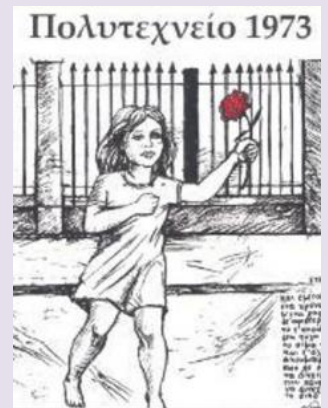
Συνέπεια της άρνησης αυτής ήταν η **είσοδος της Χώρας στο Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και η έναρξη του Ελληνοϊταλικού πολέμου** του 1940.

Η ημερομηνία αυτή καθιερώθηκε να εορτάζεται στην Ελλάδα και την Κύπρο κάθε χρόνο ως **επίσημη εθνική εορτή και αργία**.

Η εξέγερση του Πολυτεχνείου το 1973 ήταν μια μαζική και δυναμική εκδήλωση της λαϊκής αντίθεσης στο κάθεστώς της Χούντας των.

Η εξέγερση ξεκίνησε στις 14 Νοεμβρίου 1973, με κατάληψη του Μετσόβιου Πολυτεχνείου Αθηνών από φοιτητές και σπουδαστές και έληξε το πρωί της 17 Νοεμβρίου, μετά από μια σειρά γεγονότων που ξεκίνησαν με την είσοδο άρματος μάχης στον χώρο του Πολυτεχνείου και την επαναφορά σε ισχύ του σχετικού στρατιωτικού νόμου που απαγόρευε συγκεντρώσεις και την κυκλοφορία σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

Χρυσάνθεμα Τα λουλούδια του Φθινοπώρου

Το χρυσάνθεμο είναι ένα από τα δημοφιλέστερα λουλούδια που ανθίζουν το φθινόπωρο, ομορφαίνοντας τις αυλές και τα μπαλκόνια μας με τα εντυπωσιακά άνθη που μοιάζουν με μαργαρίτες. Το χρυσάνθεμο φυτεύεται παντού, τόσο σε παρτέρια και κήπους, καθώς και σε γλάστρες για να διακοσμήσει αυλές και μπαλκόνια. Το χρυσάνθεμο είναι, επίσης, γνωστό και ως αγιοδημητριάτικο ή αγιοδημητράκι, καθώς είναι ανθισμένο την περίοδο της εορτής του Αγίου Δημητρίου στις 26 Οκτωβρίου. Στην Κίνα από όπου κατάγεται, υπάρχουν ποικιλίες χρυσάνθεμου των οποίων οι βλαστοί τρώγονται σε σαλάτες, ενώ τα άνθη τους γίνονται ρόφημα, το διάσημο τσάι χρυσάνθεμων. Υπάρχουν αναρίθμητες ποικιλίες χρυσάνθεμων με διάφορα χρώματα και σχήματα λουλουδιών για να επιλέξουμε!

CHRYSANTHEMUMS.

Ας γνωρίσουμε, τα 10 πιο όμορφα λουλούδια που ανθίζουν το φθινόπωρο για να φυτέψουμε στον κήπο και σε γλάστρα στο μπαλκόνι μας τους φθινοπωρινούς μήνες.

1. Αστράκι
2. Ιβίσκος
3. Άλυσσο
4. Γαριδάκι
5. Λαντάνα
6. Χρυσάνθεμο
7. Βερβένα
8. Κυκλάμινο
9. Πικροδάφνη
10. Κατιφές

Σκιάχτρο : πρόχειρο ανθρωπόμορφο κατασκεύασμα που στήνεται σε χωράφια, αγρούς ή κήπους για να φοβίζει τα πουλιά και να τα απομακρύνει από τους καρπούς και τα φρούτα.

Στο επόμενο φύλλο εργασίας ζωγράφισε το δικό σου σκιάχτρο!

Το σκιάχτρο

Το 'ντυσαν με παλιόρουχα και το 'στησαν
στη μέση του μεγάλου χωραφιού για δράκο φύλακ
Όμως εκείνο αγαπούσε τα πουλιά κι εμάς
το ίδιο με τους ήλιους τους ηλιόσπορους,
Έτσι, σαν ήρθαν οι σπουργίτες τιπιβίζοντας
και κάθισαν στο τρύπιο του καπέλο,
τους χαμογέλασε πλατιά,
άνοιξε ορθάνοιχτα το στήθος του,
κι οι φίλοι του χτίσανε φωλιά
πλάι στη μεγάλη σχυρένια του καρδιά.

Βούλα Αρβαντιδίδη

εικονογράφηση Τίνο Γκαταγάν,
για το βιβλίο *Το σκιάχτρο*,

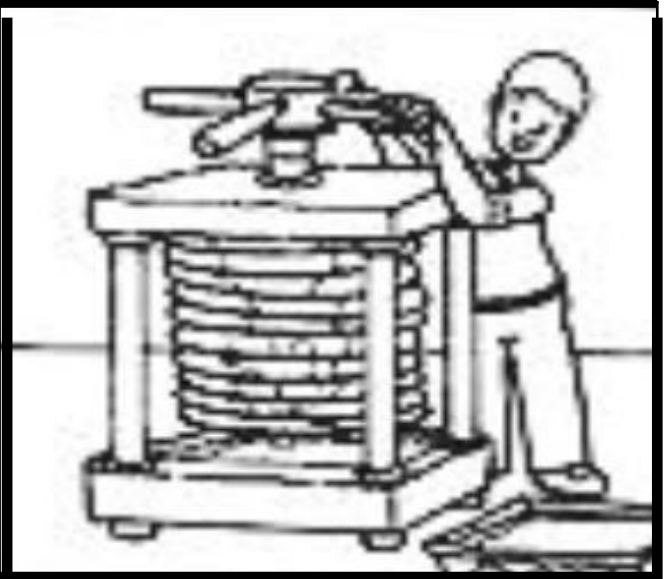

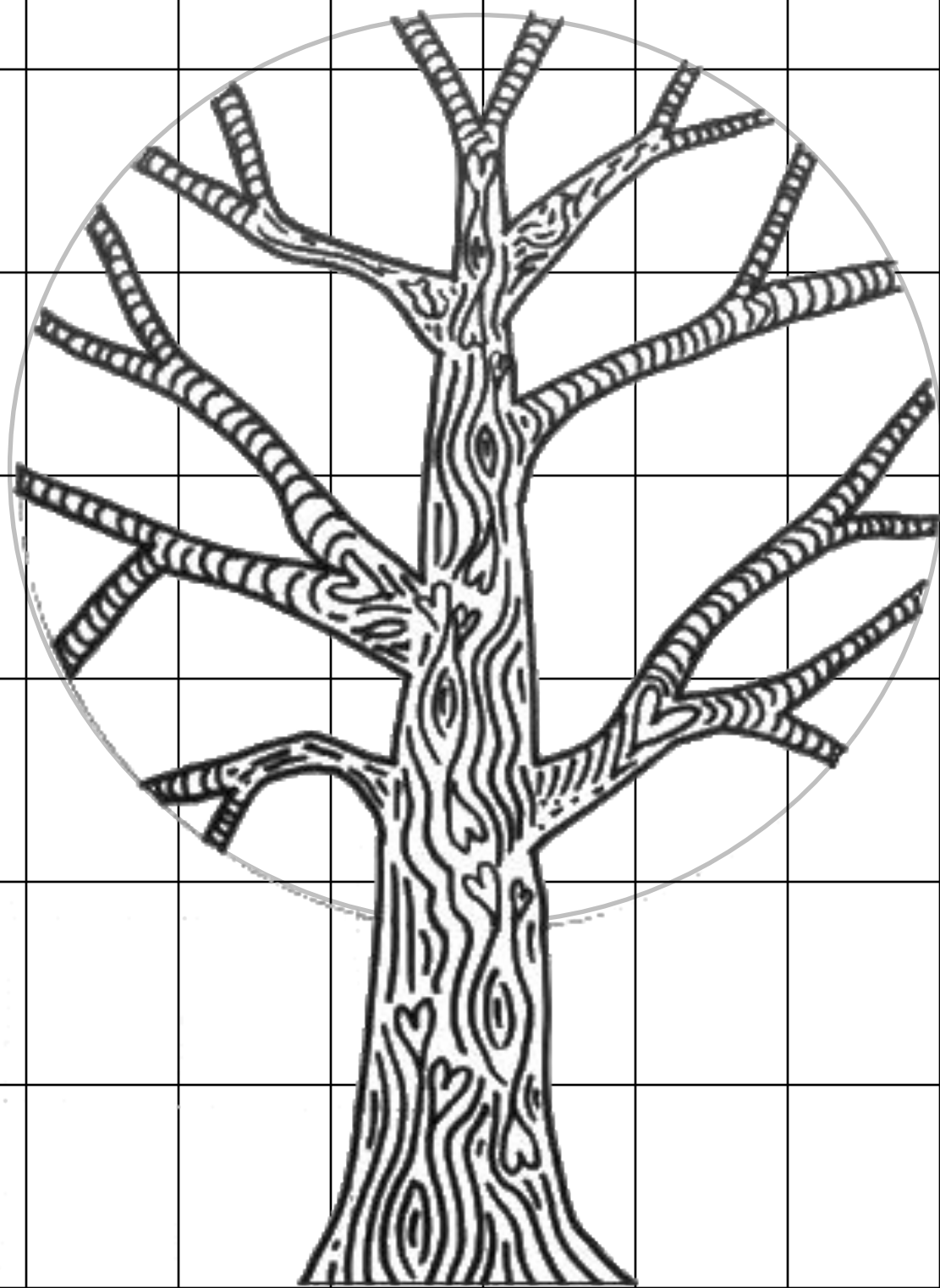

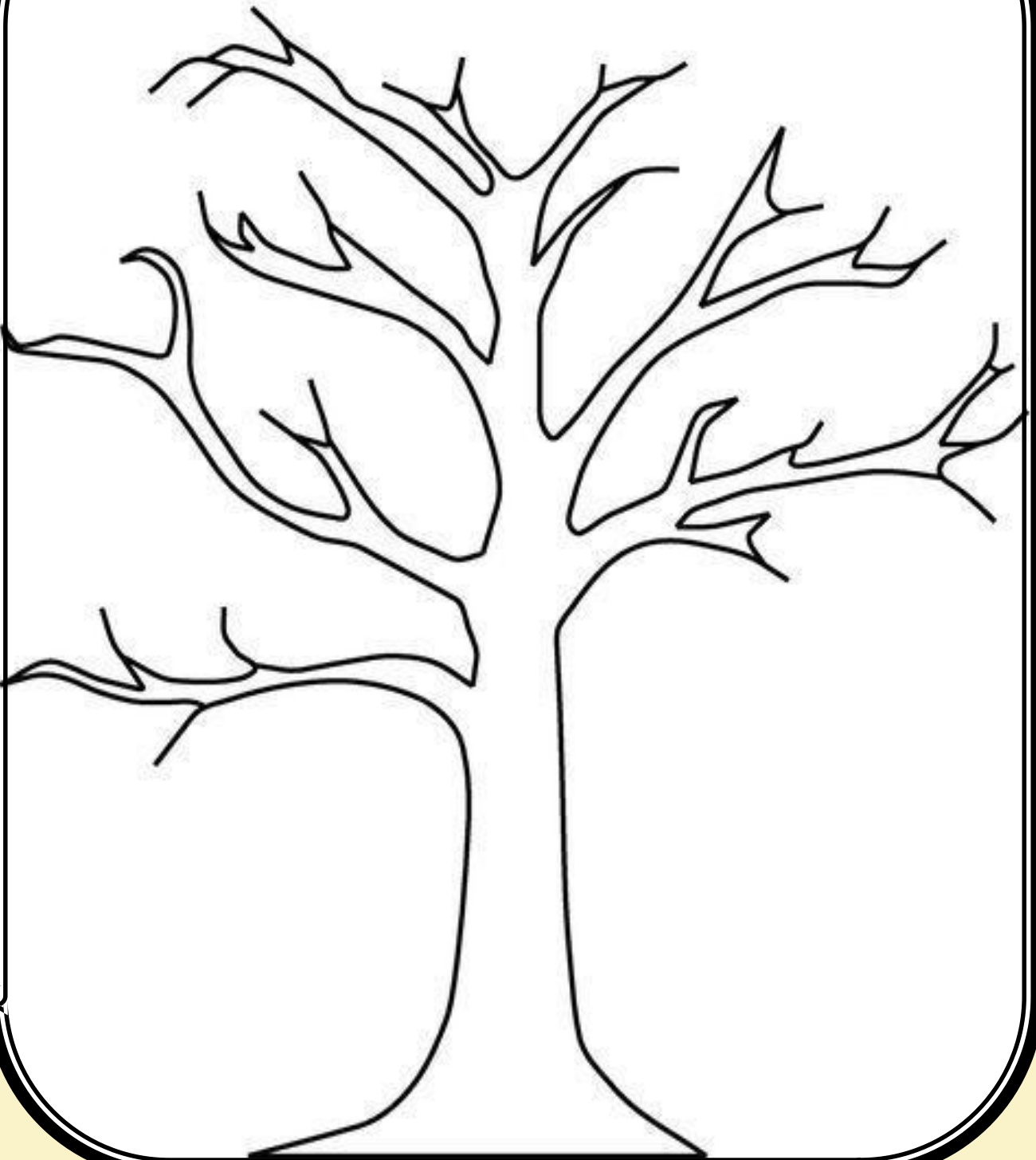
Κόβω τις εικόνες και τις κολλάω με τη σειρά

Συμπληρώνω με φύλλα και ζωγραφίζω:

Ψιχαλίζει
Ψιχαλίζει, ψιχαλίζει
στη μικρή μας την αυλή...
Το φθινόπωρο αρχίζει,
τ' αγαπώ πολύ, πολύ.

Το 'χω μέσα στην καρδιά μου
και πετάω απ' τη χαρά
να μαζεύω στην ποδιά μου
φύλλα κίτρινα, ξερά.

Ψιχαλίζει, ψιχαλίζει
στο δρομάκι το στενό
κι ένα σύννεφο μαυρίζει
κει ψηλά στον ουρανό.

Και στον τσίγκο μας απάνω
έγινε καλή αρχή!
'Ηρθε να μας παίξει πιάνο
αχ, η δεσποινίς βροχή!

Ψιχαλίζει, ψιχαλίζει.
Ένα σπουργιτάκι εδώ
μες στην μπόρα τουρτουρίζει
δεν προφταίνω να το δω.

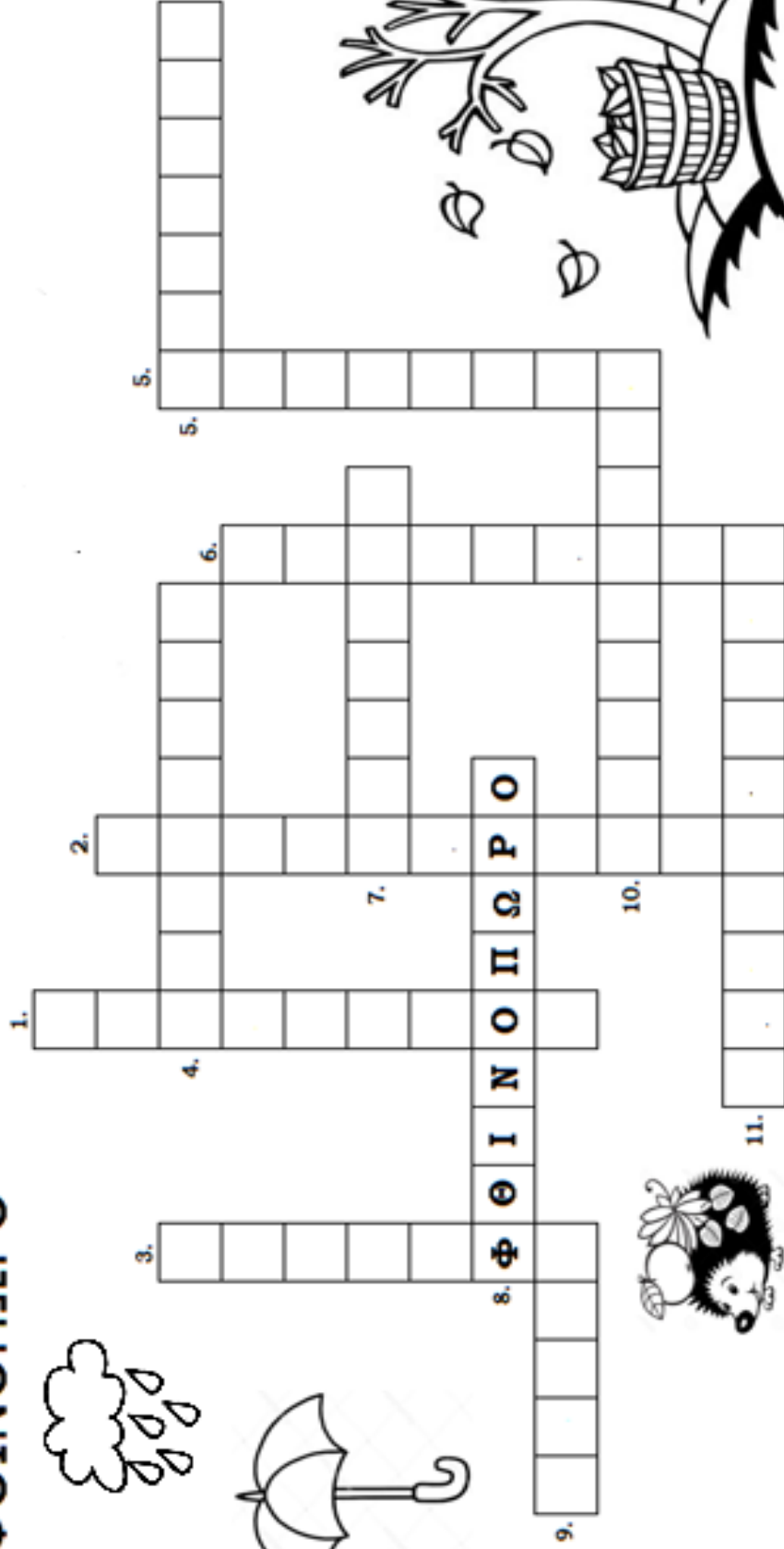
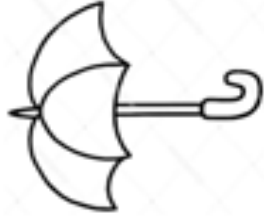
Μάρλεν Κεφαλίδου

Η βροχή, τίκι τίκι
στάζει
και ποτίζει τα φυτά
για να δυναμώσει
και έπειτα ησυχάζει
και το τζάμι μου
χτυπά.

Η βροχή, τίκι τίκι
στάζει
την ομπρέλα μου
κρατώ
πέσε βροχούλα
τώρα δε με νοιάζει
με χαρά θα δροσιστώ!

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. Το έχουμε μέσα στη σχολική μας τσάντα...
2. Ανοίγουν τον Σεπτέμβριο...
3. Όταν βρέχει την κρατάμε...
4. Εποχή
5. Φθινοπωρινά φρούτα
6. Αυτή την εποχή φεύγουν τα ... και πετούν σε ζεστές χώρες.
7. Ανθίζουν το Φθινόπωρο

ΚΑΘΕΤΑ

1. Μήνας του Φθινοπώρου που κάνουμε... παρέλαση.
2. Οι πρώτες βροχές ονομάζονται...
3. Γεμίζουν τον ουρανό τα γκρι...
4. Στον τρίγο μαζεύουμε...
5. Τα δέντρα που ρίχνουν τα φύλλα τους ονομάζονται...

